

HOLSTEINS- GADE- SAGEN

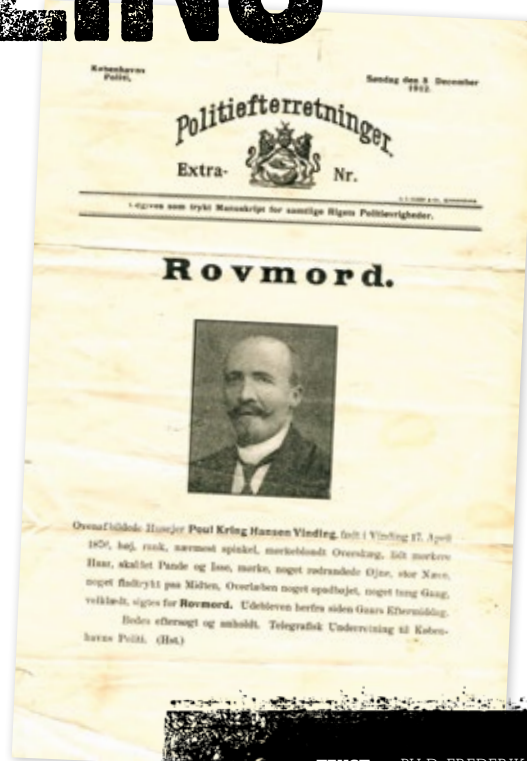

Foto af Hansen-Vinding i Politiefterretninger – fotoet medvirkede til pågribelsen af gerningsmanden.

TEKST PH.D. FREDERIK STRAND,
MUSEUMSLEDER VED POLITIMUSEET
FOTO POLITIMUSEET

Det er i december 110 år siden, at dansk politi opnåede et **afgørende gennembrud ved brugen af forbryderfotos**. Gennembruddet skyldtes drabet på blikkenslagermester Carl Kock. Drabssagen gik senere over i kriminalhistorien som Holsteinsgade-sagen.

Klokken 03.09 den 7. december 1912 kom blikkenslagermester Carl Kocks hustru, Marie, ind på politistationen i Nordre Frihavnsgade i Køben-

havn. Hendes mand var blevet myrdet på deres bopæl i Holsteinsgade. Marie Kock blev taget ind til afhøring. Hun forklarede, at hun var gået i seng ved 23-tiden. Manden havde været syg og ligget i sengen hele dagen. Midt på natten var hun vågnet ved, at der lå en person over hende. Noget blev derpå trukket ned over hovedet på hende, så hun intet kunne se. Ved siden af hende foregik der en rasende kamp, og hun hørte sin mand klage. En kort overgang var hun ved at blive kvalt, men så ebbede kampen ud, og hun kunne få sit hoved fri. Da hun løftede hovedet, så hun ryggen af en mand, der forsvandt ind i stuen. Stuen var oplyst af en lille natlampe, der ellers normalt stod i soveværelset. Efterfølgende hørte hun manden løbe ned ad trappen. Umiddelbart herefter sprang hun i tøjet og løb ned på politistationen i Nordre Frihavnsgade og anmeldte, at hendes mand var blevet myrdet og bestjålet for penge af ukendte gerningsmænd.

Unøjagtigheder

Da opdagelsespolitiet efterfølgende undersøgte bopælen, der lå oven på Carl Kocks forretning, fandt de ganske rigtigt manden liggende i soveværelset. Hans hals var skåret over, og ansigtet knust med en forhammer. Der var imidlertid flere forhold, der ikke stemte med Marie Kocks forklaring. I kakkellovnen lå en seddel, hvor der stod: "Du skal igennem Spisestuen". Og i klemme bag natbordet ved mandens seng lå et vækkeur, der viste klokken 02.05. Man formodede, at uret var gået i stå, mens kampen stod på. Men så var hustruen jo ikke umiddelbart efter drabet gået ned på stationen, som hun ellers sagde. Endvidere undrede man sig over, at Marie bar et korset, der var svært at lukke i ryggen – havde nogen hjulpet hende? Og hvordan og hvorfor havde indbrudstytterne midt i kampens hede tændt den lille natlampe? Meget tydede altså på, at hustruen havde konstrueret en lidet plausibel forklaring til lejligheden. Må-

ske havde hun været involveret i drabet og kendte gerningsmanden? Som følge af politiets mistanke sattes Marie Kock "under Anholdelse kl. 3 Eftermiddag" og afgaves til 2det Kriminalkammer til Afhøring", som det lød i rapporten.

Forbitret over mandens utroskab

Den 7. december tilstod Marie Kock efter en del benægtelse sin skyld i drabet. Hendes lidt specielle forklaring var som følger: Hendes mand havde de sidste tre år "forsømt hende" og i stedet rettet al sin opmærksomhed mod sin elskerinde, deres tidligere "Formiddagspige" på 18 år. Dette var hun blevet stærkt forbitret over og havde indledt forskellige forhold til andre mænd – herunder sin mands broder, en tidligere logerende og en Poul Hansen-Vinding. Omkring 14 dage forud for drabet på Carl Kock havde Hansen-Vinding og hun aftalt, at manden skulle myrdes. Hun havde givet Hansen-Vinding gadedørsnøglen og nærmere instruktioner, blandt andet om at hun ville lægge sin mands skarpladte pistol på køkkenbordet. Hansen-Vinding skulle udføre mordet ved hjælp af pistolen og dæmpe lyden med de dyner, der lå over offeret. Marie Kock lå nu ved siden af manden, som hun havde givet et sovemiddel, og ved tegn vinkede hun Hansen-Vinding til sig. Hansen-Vinding havde imidlertid medbragt en forhammer hjemmefra; han afstod fra at bruge pistolen og lod den ligge. Hvad der herefter skete, kunne hun ikke se, men kun høre. Hun havde forladt soveværelset, og det var altså derfor, hun formodede, at alle møblerne, inklusive hendes natbord, var blevet væltet rundt. Hun havde ikke selv undersøgt det, da hun ikke efterfølgende vovede at gå ind til den døde mand. Hun havde i øvrigt lagt den seddel frem (der senere blev fundet i kakkellovnen), idet hun ikke var sikker på, om Hansen-Vinding kunne finde vej gennem lejligheden. Døren til butikken havde de ladet stå åben, så det så ud som et indbrud. Marie Kock understregede dog under afhøringen, at Hansen-Vinding var den egentlige gerningsmand bag drabet, om end de havde indgået en aftale om at begå drabet.

Jagten på drabsmanden

Københavns opdagelsespoliti iværksatte derpå en omfattende eftersøgning af Poul Hansen-Vinding, og hans portræt blev vist i alle landets aviser samt i de såkaldte Politiefterretninger. Tre dage senere blev den eftersøgte fundet i Korsør, idet en lokal betjent mente at genkende Hansen-Vinding ud fra et fotografi trykt i Politiken. Den mistænkte havde forklædt sig som sømand og raget sit hageskæg af. Betjenten havde derfor i starten lidt vanskeligt ved at genkende Hansen-Vinding, da fotografiet i Politiken altså ikke var helt tidssvarende. Det narrede dog ikke den skarpsindige betjent. Under fangetransporten gik det dog helt galt, idet det lykkedes Hansen-Vinding at undvige.

Så var fanden ellers løs, men igen viste forbryderfotografiet sig nyttigt; tre dage senere lykkedes det igen at lokalisere den undvegne. Lokale beboere havde genkendt den undvegne ud fra avisbilleder og pågrebet Hansen-Vinding. Han havde stjålet en robåd i det indre af Skælskør Fjord, og ved dens udløb i Storebælt stjal han en lodsbåd, satte sejl, og selvom han var ganske ukyndig med sejlads, nåede han Korsør, gik udmattet i land og blev altså pågrebet. Han var blevet genkendt af en fisker, der havde set flygtningens foto i avisen, og fiskeren bragte således Hansen-Vinding hen til den nærmeste politistation. Forbryderfotografiet havde vist sig som et effektivt efterforskningsredskab.

"I Guds Navn, jeg er skyldig"

Den 10. december 1912 holdt dommeren i Korsør nu forhør over Hansen-Vinding, som stammede fra en velagtet proprietærfamilie og nu selv ejede flere ejendomme i hovedstaden, blandt andet den bygning hvor drabet havde fundet sted.

Vinding var bestemt ikke til sinds at tilstå noget over for den lokale dommer. Man fandt dog 2.449,89 kroner på ham, hvilket var stærkt inkriminerende, idet man mente, at pengene var stjålet fra den myrdede Kock. Hansen-Vinding fragtedes derfor videre til København, og her tilstod han samme dag med ordene: "I Guds Navn, jeg er

→ skyldig". Herefter forklarede han, at han på drabsdagen havde taget kærligt afsked med sin kone og deres barn klokken 10 om aftenen. Derpå var han taget hen til Marie Kock, hvor han havde lukket sig ind i huset og efterfølgende, ved tegn fra Marie Kock, der lå i soveværelset, resolut angreb ægte- manden.

På ikke just kristelig vis knuste Hansen-Vinding Kocks kranie med to kraftige slag fra hammeren i tindin- geregionen. Derpå stak og skar han manden flere gange i halsen med en lille lommekniv. Han gik derefter fra soveværelset ind i det tilstødende væ- relse, hvor fru Kock var gået ind under kamphandlingernes begyndelse. Den overraskede og i øvrigt tungt sovende Carl Kock havde ikke været i stand til at gøre modstand på noget tidspunkt. Efter drabet forlangte Hansen-Vin- ding 2.500 kroner fra Marie Kock. Han vidste, hendes mand havde disse penge liggende. Derpå vaskede han sig og forlod stedet.

Mere på samvittigheden

Over de næste måneder blev Han- sen-Vinding udsat for gentagne forhør, idet man formodede, at han havde mere på samvittigheden. Denne antagelse viste sig at holde stik. Først tilstod han at "have besvangret" sin kæreste i starten af 1902, hvilket førte til fosterfordrivelse i december 1902. I forbindelse med fosterfordrivelsen gav han hende arsenik for at frem- kalde aborten. Behandlingen førte dog til hendes død. Dernæst fulgte en brandsag fra Vejle. Den 31. januar 1912 nedbrændte Vejle Fjord Ulvehave Badehotel, som Vinding ejede. Han be- nægtede naturligvis ethvert kendskab til denne sag – og klarede også frisag. Under mordsagen dukkede hans tidli- gere husbestyrerinde fra badehotellet dog op og tilstod, at de sammen havde anstiftet branden.

Hertil kom flere bedragerisager, i hvilken forbindelse Hansen-Vinding blandt andet havde forfalsket sin fars underskrift. Endelig forlød det, at han havde voldtaget en pige på sin hjem- egen. Hun blev efterfølgende eftersøgt, men aldrig fundet, da hun angiveligt var emigreret til USA.

Forbryderfotografier
af Marie Kock og
P.K. Hansen-Vinding

Motivet

Bag det makabre drab i Holsteinsgade formodede anklagemyndigheden, at der fra Hansen-Vindings side primært var tale om et berigelsesmotiv. Hans noget svævende forklaringer omkring et eventuelt ægteskab med Marie Kock tog man ikke for gode varer. Hansen-Vindings egen hustru udtalte efterfølgende, at for Vinding-Hansen drejede det sig kun om "Penge, og atter Penge".

For Marie Kock var sagen lidt mere kompliceret. Hun troede givetvis ikke på muligheden for at blive gift med Hansen-Vinding, men hun udtalte dog, at hun i ham så en "Redningsmand", som kunne hjælpe hende ud af den utå- lelige situation, hendes mand ved sin utroskab havde bragt hende i.

Fra dødsdom til livsvarigt fængsel

Den 26. juli 1913 idømtes både Han- sen-Vinding og Marie Kock dødsstraf for drabet på Carl Kock. Marie Kock blev imidlertid ramt af en psykose i fængselscellen, hvorfor hun flyttedes til et sindssygehospital i Vordingborg. Her konkluderede man efter observati- on og undersøgelse lidt overraskende, at hun var "aandssvag og for tiden sindssyg". Det ændredes senere til "let- tere aandssvag og sindssyg".

Højesteret stadfæstede dog døds- straffen for begge parter, men benå- dede ligeledes efterfølgende begge til livsvarigt fængsel. Om Hansen-Vin- dings benådning hed det dog, at hans "Livsstraf ingenlunde kunne ophæves". Fængselsopholdet skulle altså gælde til hans død. Marie Kock benådedes den 26. september 1929; umiddelbart herefter blev hun indlagt på sindssygehospitalet Sankt Hans på ubestemt tid.

Holsteinsgade-sagen vakte i samtiden stor opsigt på grund af Hansen-Vin- dings spektakulære flugt, og den regnes i dag for et afgørende gennembrud for forbryderfotografiets brug i Dan- mark. Forbryderfotografiet indførtes i Danmark i 1851, men først i 1911, med identificeringen af P.K. Hansen-Vinding, forstod man, hvor effektivt fotografiet var som redskab til at identificere und- vegne forbrydere. ■

Hør mere om forbryderfotografiets gen- nembrud i podcastserien "Forbrydelsens genstande", der er udgivet i et samarbejde mellem Politimuseet og Lindhardt og Ringhof.